

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้นำ คณะกรรมการ และสมาชิก กลุ่มธุรกิจชุมชน จำนวน 976 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 284 คน ผู้วิจัยจะนำเสนอ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ของประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาถึงข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

2. สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มี 3 ปัจจัยหลัก คือ

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจ คือ ด้านการบริหารและจัดการ ด้านการบริหารการผลิต ด้านการบริหารการตลาด และด้านการบริหารการเงินและการลงทุน
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม คือ ผู้นำ คณะกรรมการ การมีส่วนร่วมของสมาชิก แรงงาน และการสร้างเครือข่าย
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชน คือ ระเบียบข้อบังคับ กิจกรรมกับภายนอก และการจัดสวัสดิการ

โดยจะทำการศึกษาปัจจัยเหล่านี้ ว่าส่งผลอย่างไร จึงทำให้กลุ่มธุรกิจชุมชน ประสบความสำเร็จ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 976 คน

กลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ ทาโร ยามาเน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 284 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น คือ แบบสอบถาม โดยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด และดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.73 เครื่องมือวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของ ผู้นำ คณะกรรมการและสมาชิก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการดำเนินงาน ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 12 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารและจัดการ 2) ด้านการบริหารการผลิต 3) ด้านการบริหารการตลาด 4) ด้านการบริหารการเงินและการลงทุน 5) ด้านผู้นำ 6) ด้านคณะกรรมการกลุ่ม 7) ด้านการมีส่วนร่วมของ

สมาชิก 8) ด้านแรงงาน 9) ด้านระเบียบข้อบังคับของชุมชน 10) ด้านการทำกิจกรรมกับ
ภายนอก 11) ด้านการจัดสวัสดิการ 12) ด้านการสร้างเครือข่าย รวมทั้งหมด 62 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องข้อเสนอแนะใน
การดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย เสนอไปยังประธานกลุ่มธุรกิจ
ชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
จากคณะกรรมการกลุ่ม และสมาชิก

3.3.2 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 284 ชุด ตรวจสอบ
ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากไม่สมบูรณ์ทำการเก็บใหม่ เพื่อให้ครบตามจำนวนที่
ต้องการใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการเชิญผู้นำ คณะกรรมการกลุ่มและ
สมาชิกกลุ่มมารวมกันที่ทำการกลุ่ม และแจกแบบสอบถาม หลังจากนั้นผู้ตอบ
แบบสอบถามก็จะทำการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณ
ค่าสถิติ ประกอบด้วย

3.4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัว
แปรตาม ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และสมการความถดถอย
พหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธี Enter Method

3.4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผลของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จใน
การดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นรายด้าน และรวม
รายด้าน นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด นำเสนอในรูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) สรุปและบรรยาย

3.4.5 ตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษา คือ 1) ด้านการบริหารและจัดการ 2) ด้านการบริหารการผลิต 3) ด้านการบริหารการตลาด 4) ด้านการบริหารการเงินและการลงทุน 5) ด้านผู้นำ 6) ด้านคณะกรรมการกลุ่ม 7) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก 8) ด้านแรงงาน 9) ด้านระเบียบข้อบังคับของชุมชน 10) ด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก 11) ด้านการจัดสวัสดิการ 12) ด้านการสร้างเครือข่าย ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 สภาพทั่วไปของสมาชิกกลุ่มธุรกิจชุมชน จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 284 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น

4.1.1 ผู้นำ คณะกรรมการ และสมาชิกของกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 219 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 เพศหญิงจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ประถมศึกษา จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 อาชีพหลักส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรรม จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 35.2 รายได้หลักของครอบครัวต่อเดือนส่วนใหญ่ คือ มากกว่า 5,000 บาท จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0

4.1.2 ผู้นำ คณะกรรมการ และสมาชิกของกลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ จำนวน 65 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 เพศหญิงจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ประถมศึกษา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 อาชีพหลักส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรรม จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 รายได้หลักของครอบครัวต่อเดือนส่วนใหญ่ คือ มากกว่า 5,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 47.7

4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัจจัยที่นำมาวิจัยทั้งหมด 12 ปัจจัย มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ตัวแปร โดยผู้วิจัยแยกการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย มีจำนวน 4 ปัจจัย โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. ด้านผู้นำ (X5)
2. ด้านการสร้างเครือข่าย (X12)
3. ด้านการบริหารและจัดการ (X1)
4. ด้านคณะกรรมการกลุ่ม (X6)

ตัวแปรอิสระที่นำมาวิจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรในตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 31.30 ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y = .994 + .312 X_1 + 5.817 X_2 + (-5.061) X_3 + (-5.862) X_4 + .303 X_5 + (-.178) X_6 + .157 X_7 + (-1.807) X_8 + (-.116) X_9 + 1.425 X_{10} + 6.883 X_{11} + 8.957 X_{12}$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .220 Z_1 + .054 Z_2 + (-.057) Z_3 + (-.042) Z_4 + .360 Z_5 + (-.147) Z_6 + .118 Z_7 + (-.018) Z_8 + (-.097) Z_9 + .014 Z_{10} + .067 Z_{11} + .251 Z_{12}$$

เมื่อ Y และ $Z =$ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

4.2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ จำนวน 8 ปัจจัย ดังนี้ คือ

1. ด้านการบริหารการผลิต (X_2)
2. ด้านการบริหารการตลาด (X_3)
3. ด้านการบริหารการเงินและการลงทุน (X_4)
4. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (X_7)
5. ด้านแรงงาน (X_8)
6. ด้านระเบียบข้อบังคับของชุมชน (X_9)
7. ด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก (X_{10})
8. ด้านการจัดสวัสดิการ (X_{11})

4.3 ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นรายด้าน และรวมรายด้าน

1. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีระดับการดำเนินงานเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 12 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารและจัดการ กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีระดับการดำเนินงานเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านระเบียบข้อบังคับของชุมชน
3. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการบริหารและจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการและสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการบริหารและจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกำหนดเป้าหมายของกลุ่มอย่างชัดเจน

4. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการบริหารการผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการกำหนดคุณภาพของวัตถุดิบที่จะนำมาผลิต เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการบริหารการผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกำหนดคุณภาพของวัตถุดิบที่จะนำมาผลิต เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน

5. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการบริหารการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้ผลิตเป็นผู้จัดจำหน่ายเองโดยตรง กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการบริหารการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แยกเป็นรายชื่อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้ผลิตเป็นผู้จัดจำหน่ายเองโดยตรง

6. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินและการลงทุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มมีการทำบัญชีการเงินที่ชัดเจนและโปร่งใส กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินและการลงทุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มมีการจัดทำงบประมาณรายรับ-รายจ่ายประจำปี ทุกปี

7. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้นำมีความเสียสละในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้นำมีความเสียสละในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

8. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านคณะกรรมการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คณะกรรมการมีความเสียสละในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี กลุ่มที่ไม่

ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านคณะกรรมการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คณะกรรมการมีความเสถียรในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

9. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำและคณะกรรมการด้วยทุกครั้ง กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำและคณะกรรมการด้วยทุกครั้ง

10. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านแรงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แรงงานส่วนใหญ่มีฝีมือในการผลิตดี กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านแรงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีแรงงานในการผลิตสินค้าเพียงพอทันกับความต้องการของผู้ซื้อ

11. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านระเบียบข้อบังคับของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดกฎระเบียบของกลุ่ม กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านระเบียบข้อบังคับของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มมีการกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจน

12. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มมีการกำหนดนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับภายนอกชัดเจน กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มมีการกำหนดนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับภายนอกชัดเจน

13. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 4 ชื่อ โดยชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มมีการจ่ายเงินปันผลให้กับสมาชิก ทุกปี กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มมีการจ่ายเงินปันผลให้กับสมาชิก ทุกปี

14. กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการสร้างเครือข่าย โดยรวมอยู่ในระดับมาก กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ มีระดับการดำเนินงานด้านการสร้างเครือข่าย โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.4 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า ข้อเสนอแนะของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อการดำเนินธุรกิจชุมชน โดยส่วนใหญ่ประชาชนมีความต้องการที่จะให้ภาครัฐ สถาบันการเงิน และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ โดยทำการจัดฝึกอบรมให้สมาชิกกลุ่มเพื่อเพิ่มทักษะให้กับสมาชิก และให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น ค่าขนส่ง วัตถุดิบมีราคาสูงขึ้นทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น ทำให้ราคาของผลิตภัณฑ์มีราคาสูงขึ้นตามไปด้วย การจัดจำหน่ายก็เกิดความยากลำบาก และควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกผลิตสินค้าหลายๆ ประเภท เนื่องจากศักยภาพของสมาชิกในแต่ละคนไม่เท่ากัน เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาฝีมือ พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ให้เป็นที่นิยมของท้องตลาด อีกทั้งรูปแบบของผลิตภัณฑ์ควรมีการกำหนดขนาด และราคากลางที่ชัดเจน เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดความเท่าเทียมกันต่อสมาชิกกลุ่มทุกคน ทำให้ประชาชนที่เป็นสมาชิกของธุรกิจชุมชนสามารถยึดเป็นอีกหนึ่งอาชีพนอกเหนือจากอาชีพหลัก เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำมาอธิบายเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

5.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ของประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยมีสมมติฐานการวิจัยว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มี 12 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านการบริหารและจัดการ 2) ปัจจัยด้านบริหารการผลิต 3) ปัจจัยด้านบริหารการตลาด 4) ปัจจัยด้านบริหารการเงินและการลงทุน 5) ปัจจัยด้านผู้นำ 6) ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม 7) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก 8) ปัจจัยด้านแรงงาน 9) ปัจจัยด้านระเบียบข้อบังคับของชุมชน 10) ปัจจัยด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก 11) ปัจจัยด้านการจัดสวัสดิการ 12) ปัจจัยด้านการสร้างเครือข่าย

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 4 ปัจจัย โดยเป็นปัจจัยเชิงบวก คือ ด้านผู้นำ ด้านการสร้างเครือข่าย ด้านการบริหารและจัดการ และด้านคณะกรรมการกลุ่ม ผู้วิจัยจึงได้นำ 4 ปัจจัยมาอภิปรายได้ ดังนี้

5.1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 ผู้นำ มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชน ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับ ผู้นำ ของ เกคินี ปายะนันท์ (2537: 5) กล่าวว่า การเป็นผู้นำเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลใน อันที่จะก่อให้เกิดการกระทำ กิจกรรม หรือการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์ ที่พึงต้องการ และบุคคลที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้นำจะต้องมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่น ปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการหรือคำสั่งของตนเองได้ และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ ของ สมคิด บางโม (2540: 234) กล่าวว่า ภาวะผู้นำคือการที่ผู้นำขององค์กร ใช้อิทธิพลต่างๆ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุถึงจุดประสงค์ขององค์กร อิทธิพลดังกล่าวนี้อาจเป็นไปทั้งในทางบวกและทางลบ หรือทางใดทางหนึ่ง

ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้นำ มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชน ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ถ้ากลุ่มธุรกิจชุมชนมีผู้นำที่มีความ

เสียดสในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการแก้ไขปัญหากลุ่มได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดกับกลุ่มธุรกิจชุมชน มีวิสัยทัศน์ที่จะนำพากลุ่มธุรกิจชุมชนให้สามารถพัฒนาต่อไปได้ ก็จะทำให้ธุรกิจชุมชนประสบความสำเร็จ เนื่องจากธุรกิจนี้เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชน ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีระบบการบริหารงานในรูปของผู้นำ และคณะกรรมการกลุ่ม ผู้นำจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของธุรกิจที่จะประสบความสำเร็จ ดังนั้น ผู้นำต้องมีการเสียดส มีความรับผิดชอบ และสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับกลุ่มธุรกิจชุมชนได้ดี ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ปัจจัยที่ 2 การสร้างเครือข่าย มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชนของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับ กลุ่มของ ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2546: 247) กล่าวว่า การเจริญเติบโตของกลุ่ม และการพัฒนาจากระดับกลุ่มสู่การเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นเป็นเครือข่าย ประเด็นสำคัญที่ต้องดำเนินการในขั้นตอนนี้คือ การกระตุ้นให้เห็นความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย และการพัฒนาความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันเป็นเครือข่าย เช่น การสร้างแม่ข่าย หรือแกนกลางในการประสาน การเสริมด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาระบบการติดต่อสื่อสาร และยังสอดคล้องกับการวิจัย ของ นางลัทษณ์ สุพรรณ ไชยมาตย์ และคณะ (2537: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์องค์กรและเครือข่าย: กรณีศึกษาเครือข่ายหัตถกรรมทอผ้าพื้นเมืองพรรณไม้ การศึกษาพบว่า ยุทธวิธีในการพัฒนาองค์กรธุรกิจชุมชนมีประเด็นที่สำคัญดังนี้ แนวคิดพื้นฐานขององค์กรกลุ่มพรรณไม้แม่เป็นองค์กรธุรกิจชุมชน แต่ฐานคิดในการทำงานของกลุ่มเป็นลักษณะผสมผสานระหว่างความคิดเชิงธุรกิจและแนวคิดด้านการพัฒนา วัตถุประสงค์พื้นฐานการรวมกลุ่ม คือ การช่วยเหลือกันในด้านการผลิต การพัฒนาศักยภาพสมาชิก และเสริมสร้างพลังทางเศรษฐกิจ โดยระบบการบริหารจัดการที่ชัดเจน ในทางปฏิบัติ ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ มีการดำเนินธุรกิจแบบครบวงจร เริ่มตั้งแต่การผลิต การแปรรูป และการจัดจำหน่าย ซึ่งทำให้สมาชิกมีโอกาสเรียนรู้กระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ

ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเครือข่าย มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชน ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด การที่ธุรกิจชุมชนประสบความสำเร็จนั้นมีการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มธุรกิจชุมชนอื่นๆ เพื่อรองรับการขยายตัวและการเป็นเครือข่ายที่ดีต่อกัน สามารถแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างเครือข่ายที่

ทำการผลิตคล้ายๆ กันได้ ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็ง และมีอำนาจในการต่อรองได้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็ผลดีต่อกลุ่มธุรกิจชุมชนในระยะยาว และเป็นปัจจัยหนึ่งที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ปัจจัยที่ 3 การบริหารและจัดการ มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชน ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร ของ นิคม อัสถาพันธ์ (2538: 95-96) กล่าวว่า การปรับปรุงแบบองค์การให้คล่องตัว โดยลดขั้นตอนการทำงานให้สั้นลง นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เช่น ระบบการสื่อสารที่ทันสมัยและเพิ่มประสิทธิภาพผู้ปฏิบัติงาน โดยให้การฝึกอบรม และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและจัดการ ของ ศิริอร ชันชหัตต์ (2545: 56-57) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการแนวใหม่ ควรประกอบด้วยขั้นตอนที่เรียกว่า POSDCIT คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดบุคคลเข้าทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) สารสนเทศ (Information) เทคนิควิธีการ (Technology)

ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารและจัดการ มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชน ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกและคณะกรรมการ ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดมีการบริหารและจัดการอย่างถูกต้องและมีระบบตามแผนที่ได้วางเอาไว้ เนื่องจากธุรกิจเป็นธุรกิจชุมชนที่มีสมาชิกทุกคนร่วมกันเป็นเจ้าของ เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้เกิดความรู้สึกลงในการเป็นเจ้าของธุรกิจชุมชนร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานของธุรกิจต่อไป และเป็นปัจจัยหนึ่งที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ปัจจัยที่ 4 คณะกรรมการกลุ่ม มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชน ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำ ของ อรุณ รัถธรรม (2532: 95) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลหนึ่งบุคคลใดมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความเชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งบุคคลใด และยังคงสอดคล้องกับการวิจัย ของ จันทนา โอสถระพันธ์ (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยที่มีความแตกต่างกันในกลุ่มทั้งสอง น่าจะมีผลทำให้การ

ค่านินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประสบผลสำเร็จ คือ ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำกลุ่ม ในการช่วยสมาชิกตัดสินใจที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม

ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับ คณะกรรมการกลุ่ม มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชน ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องจาก คณะกรรมการมีความเสถียร รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อธุรกิจ อีกทั้งการที่ได้คณะกรรมการที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลก็ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจชุมชนสามารถพัฒนาต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 8 ปัจจัย ดังนี้ 1) ด้านการบริหารการผลิต 2) ด้านการบริหารการตลาด 3) ด้านการบริหารการเงินและการลงทุน 4) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก 5) ด้านแรงงาน 6) ด้านระเบียบข้อบังคับของชุมชน 7) ด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก 8) ด้านการจัดสวัสดิการ นั้น ถึงแม้ว่าผู้วิจัยได้ทำการทบทวนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาแล้วนั้น แต่การวิจัยในครั้งนี้ ปัจจัยดังกล่าวในกลุ่มนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ของประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ทำให้ได้ทราบถึงข้อมูลหลายประการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนากลุ่มธุรกิจชุมชนให้มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

6.1.1 ปัจจัยด้านผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงผลการปฏิบัติการในแต่ละปัจจัยที่แตกต่างกัน ซึ่งจะเป็แนวทางที่กลุ่มธุรกิจชุมชนควรได้นำไปพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การส่งเสริมให้มี

การศึกษาดูงาน การส่งไปอบรมในด้านต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของผู้นำและ คณะกรรมการกลุ่ม ก่อให้เกิดวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลสามารถนำพาธุรกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จ

6.1.2 ปัจจัยด้านการสร้างเครือข่าย ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงการมีพันธมิตรระหว่างกลุ่มธุรกิจชุมชนนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาและการเจริญเติบโตของธุรกิจชุมชน ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มธุรกิจชุมชนอย่างกว้างขวาง เพื่อชาวบ้านให้เกิดความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถประกอบธุรกิจและพึ่งพาตนเองได้

6.1.3 ปัจจัยด้านการบริหารและจัดการ ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึง เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ควรให้ความรู้ในด้านการบริหารและจัดการกลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาของกลุ่มธุรกิจชุมชน โดยให้ความร่วมมือในการที่จะส่งเสริมการดำเนินธุรกิจชุมชนอย่างจริงจังและมีความต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาธุรกิจชุมชนสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดความยั่งยืน

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชนอื่นๆ โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาในด้านการสร้างเครือข่าย รูปแบบวิธีการดำเนินงาน หรือประเด็นอื่นๆ ที่เหมาะสม

6.2.2 ควรศึกษาวิจัยถึง โครงสร้างของกลุ่มและปัจจัยที่ทำให้กลุ่มธุรกิจชุมชนในลักษณะเดียวกันประสบความสำเร็จในจังหวัดอื่นๆ ด้วย

6.2.3 ควรศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชนในชุมชนอื่นๆ เพื่อให้เปรียบเทียบและเป็นแนวทางในการดำเนินการของกลุ่มธุรกิจชุมชนที่กำลังจะจัดตั้งขึ้นใหม่ในโอกาสต่อไป